

ДОКЛАД

от

инж. ПЕТЪР ДИМИТРОВ

Заместник-министър на околната среда и водите и
Председател на временната междуведомствена експертна комисия,
създадена със Заповед № Р-173/08.09.2023 г.

УВАЖАЕМИ Г-Н МИНИСТЪР ПРЕДСЕДАТЕЛ,

Във връзка с Ваша Заповед № Р-173/08.09.2023 г. за създаване на временна междуведомствена експертна комисия, в три дневен срок от страна на Министерство на околната среда и водите, Министерство на регионалното развитие и благоустройството, Министерство на земеделието и храните, „Агенция пътна инфраструктура“, Областна администрация Бургас и общинска администрация Царево бяха излъчени представители за участие в комисията.

На основание т. 6 от горесцитираната Заповед, към междуведомствената експертна комисия бяха привлечени и представители на Държавна агенция за метрологичен и технически надзор (ДАМТН), Националният институт по метеорология и хидрология (НИМХ), проф. д-р. инж. Николай Лисев от Университета по архитектура строителство и геодезия (УАСГ), доц. д-р. Стелиян Димитров от „Национален университетски център за геопространствени изследвания и технологии“ към Софийски университет, инж. Калин

Калчев, член на управителния съвет на Българската браншова асоциация по пътна безопасност.

Съгласно Заповед № Р-173/08.09.2023 г. временната междуведомствена експертна комисия, следва да извърши проверка на състоянието на инфраструктурата и на причините за бедственото положение по Южното Черноморие, както и да предложи коригиращи действия.

В изпълнение на т. 3 от Заповедта, на 14 септември 2023 г. от 11 часа в община Царево се проведе първото заседание на временната междуведомствена експертна комисия. На заседанието г-н Лапчев - кмет на община Царево докладва за извършеното до момента обследване на състоянието на общинската инфраструктура, г-н Порязов - директор на Областно пътно управление Бургас запозна членовете на комисията със засегнатата пътна инфраструктура. Становища във връзка със събитието на 5 септември изразиха и други членове на комисията.

Предвид краткия срок, в който комисията следва да завърши своята работа, свързана с проверка на множество обекти по отношение на тяхното състояние, както и необходимостта от анализиране на причините за бедствието, в протокола от заседанието бяха поставени 12 конкретни задачи, със съответния отговорник, съобразно компетенциите на ведомството, което представлява.

До 21 септември 2023 г. членовете на комисията съгласно разпределените задачи извършиха проверки и представиха доклади и информация за бедствието по Южното Черноморие в следствие на събитието на 5 септември 2023 г.

А. Информация за състоянието на инфраструктурата

І. По отношение на ВиК инфраструктурата, експлоатирана от „Водоснабдяване и канализация“ ЕАД Бургас.

1. Канализационна помпена станция (КПС) 1 Царево:

Паднала е подпорната стена и ограда откъм придошлото дере, подкопана е оградата от към северната страна и е скъсан преливника. Скъсан е довеждащ гравитачен колектор РР 315mm от кв. Василюк, в който са включени КПС 5, КПС 6, КПС 7, поради което отпадъчните води от колектора в мястото на скъсване, към момента на проверката се изливат в дерето.

В следствие на придошлата вода са отнесени няколко стари бракувани помпи както и небракувани (от КПС Арапя – 1бр., КПС 7 – 1бр., КПС 1 – 1 бр. КПС 5 – 1 бр.)

2. Канализационна помпена станция 4 Царево

Подкопана е подпорната стена и изцяло е съборена оградата. Помпената станция е недостъпна за техника, тъй –като пътя до нея е изровен.

3. Канализационна помпена станция 6 Царево

Разрушени са подпорната стена и ограда откъм морето. Тротоарът между сградата и стената е пропаднал и са съборени няколко стълба за парково осветление.

4. Канализационна помпена станция 7 Царево

Изцяло е съборена оградата и са нанесени щети по сградата – паднала мазилка, изкъртена входна врата, наводнено електрическо табло.

5. Канализационна помпена станция Арапя

Подкопана е оградата от към дерето и от към морето, вследствие на което същата се е наклонила. Разрушен е порталът за обслужваща техника и е наводнен дизеловия генератор. Вследствие на наводнението има паднала мазилка.

6. Канализационна помпена станция Ахтопол

Почти изцяло е разрушена оградата на помпената станция, разрушен е порталът за обслужваща техника и са нанесени щети по сградата – обрушена е мазилка отвън и отвътре, има счупени прозорци, наводнено е помпеното помещение.

7. Сграда на управление на р-н Царево

Наводнени са: склад с материали, две канцеларии, работилница, както и следните инструменти и машини: Два броя моторни резачи Щил TS 420, моторен трион Щил MS 362, водна помпа SDMO ST 2.36 H, къртач BOSCH GSH 11 E, машина за челна заварка RITMO BASIC 160 V 2, агрегат SDMO PERFORM 4500, агрегат SDMO WELDARC 220 TE XL, ударен гайковерт DAEWOO.

Вследствие на наводнението са отнесени и следните материали: Тръба ПЕВМ Ø25 - 60 m., тръба ПЕВП Ø 32 - 108 m., тръба ПЕВП Ø 40 - 90 m., тръба ПЕВП Ø50 - 18 m., тръба ПЕВП Ø63-12 m., тръба PVC Ø200 - 18 m., тръба PVC Ø400 - 36 m.

8. Помпена станция „Промислена зона“

Наводнени са помпено помещение, помпи и ел. табло.

9. Път за помпена станция „Изгрев“

На много места пътят е с нарушена цялост (изровени участъци), вследствие на придошлата вода. Преминаването през дерето е изпълнено с бетонов преход, който е силно компрометиран. Труден е достъпът дори и с високо проходима техника.

10. Път за водоем и хлораторна станция „Ахтопол“

На много места пътят е с нарушена цялост (изровени участъци), вследствие на придошлата вода. Достъпът до съоръженията може да се осъществи единствено с високо проходими автомобили.

11. Гравитачна канализация от кв. Мандрата

Участъкът от гравитачната канализация идващ от кв. Мандрата и минаваща под дъното на река Черна е скъсан. На същото място има и въздушно преминаване на водопровод, което е компрометирано, като съществуващата шахта с въздушник до премостването, също е отнесена от водата.

12. Довеждащ водопровод за промишлена зона

Участъкът от довеждащия водопровод за промишлена зона, който е в непосредствена близост до р. Черна е подкопан. На същия водопровод има и скъсан калник, който се намира до коритото на реката. Има и скъсано захранване за едно от сдруженията, преминаващо под коритото на реката.

13. Довеждащ водопровод за местност „Рибарницата“

В с. Лозенец довеждащият водопровод за местност „Рибарницата“ минава под коритото на дере в бетонов праг, който е компрометиран.

14. Водопроводи в село Кости

През дерето минаващо през село Кости има две преминавания на водопровод (въздушно – окачено по мост и под дъното на дерето). И двете преминавания са силно компрометирани.

15. Констатирани щети при извършения обхода на деривация „Ясна поляна“ в участъка от река Караагач до река „Велека“

- Битовата канализация Ø315 преминаваща по мостовото съоръжение над река „Караагач“ е компрометирана.
- Стоманен водопровод за питейни нужди Ø 159, преминаващ по мостовото съоръжение над река „Караагач“ е скъсан, същият се поддържа от „Водоснабдяване и канализация“ ЕАД Бургас.
- В участъка на преминаването на водопровода под пътя гр. Царево - с. Изгрев има наноси от почва, земна маса и дървесна растителност. За почистването на дерето е необходима специализирана верижна техника.

16. Пречиствателна станция за отпадъчни води гр. Царево

В следствие на обявеното бедствено положение в община Царево на 07.09.2023 г. е извършена проверка на съоръженията на ПСОВ гр. Царево от представители на РИОСВ и „Водоснабдяване и канализация“ ЕАД Бургас. При направената проверка щетите от наводнението са описани в Констативен протокол № 024391 / К-8-71 /07.09.2023 г., приложен към доклада.

II. По отношение на намиращите се на територията на община Царево язовирни стени

1. Язовир „на река Потурнашка“:

Язовирът е собственост на община Царево, видно от Актовете за публична общинска собственост (АПОС) № 98/13.02.2004 г., № 187/ 13.02.2004 г. и № 264/27.07.1998 г. Основен изпускател с Q_{\max} - 0.74 куб.м/с; завирен обем - 552 000 куб. м; залята площ - 145 дка; площ на водосборната област 8,50 кв. км.

Построен е през 1962 г. и е предназначен за напояване. Язовир „На река Потурнашка“ е хидротехническо съоръжение от първа категория, съгласно чл. 137, ал. 1, т. 1 от ЗУТ.

Технически параметри на язовира: язовирна стена - земнонасипна; дължина на короната 210 м; височина на стената - 11 м; преливник с оразмерително водно количество Q_{\max} - 17.5 куб.м/с.

Язовирът е класифициран в първа висока степен на потенциална опасност от комисия по чл. 138а, ал. 3 от Закон за водите (ЗВ), съгласно чл. 141б, ал. 1 от същия Закон.

През 2015 г. е извършен ремонт на короната на язовирната стена и на въздушния откос.

От извършените проверки от контролните органи след 2016 г. е констатирано, че язовирната стена и съоръженията към нея са в изправно техническо състояние и отговарят на изискванията на чл. 50 от *Наредбата за условията и реда за осъществяване на техническата и безопасна експлоатация на язовирните стени и на съоръженията към тях и за осъществяване на контрол за техническото им състояние.*

В изготвения Анализ на техническото състояние на яз. „На река Потурнашка“, от ВОДОКАНАЛПРОЕКТ - гр. Бургас и приет от Експертен съвет (ЕС) на собственика на 24.06.2020 г. е посочено, че язовирната стена е в добро техническо състояние и може да изпълнява предназначението си. Заключение на ЕС: „Язовир „На река Потурнашка“, в землищата на с. Лозенец, с. Велика, град Царево в община Царево, област Бургас, е в добро техническо състояние и може да се експлоатира без ограничение“.

След падналия дъжд на 5 септември 2023 г. са направени редица проверки и предписания от ДАМТН.

Констатирано е, че язовирът е с отворен основен изпускател и прелива равномерно през короната на язовирната стена и е започнал процес по обрушване на короната и въздушния откос. В резултат на извършения през 2015 г. ремонт на короната на язовирната стена, язовирът е преливал равномерно и това е предотвратило скъсване на стената и допълнителни щети.

В изпълнение на дадено предписание в КП № 06-01-118/06.09.2023 г., на ГД НЯСС, е изготвен Анализ на техническото състояние на яз. „На река Потурнашка“ от инж. Евгени Братанов в качеството му на оператор на язовира. Анализът за техническото състояние на

язовира е приет от Експертен съвет (ЕС) на собственика с Протокол от 14.09.2023 г., определящ състоянието на язовирната стена, съгласно чл. 50 от Наредбата, като: Предаварийно, завиряването на язовира да бъде на „кота мъртъв обем, предлага незабавно да бъде извършен аварийен ремонт.

2. Язовир „Хаджи Яне“

Язовирът е изграден в землището на с. Лозенец, община Царево, област Бургас и е собственост на община Царево, видно от АПОС № 677/08.01.2013 г. и № 1157/ 31.05.2017 г. Технически параметри на язовира: язовирна стена: земнонасипна; дължина на короната- 135 м; височина на стената 9 м; преливник: с оразмерително водно количество Q_{\max} - 21,52 куб.м/с; основен изпускател с оразмерително водно количество Q_{\max} - 0.375 куб.м/с; завирен обем: 65 000 куб. м; залята площ: 26.876 дка; площ на водосборната област: 1,8 кв. км.

Построен е през 1960г. и е предназначен за напояване. Язовир „Хаджи Яне“ е хидротехническо съоръжение от първа категория, съгласно чл. 137, ал. 1, т. 1, буква „д“ от ЗУТ.

Язовирът е класифициран в първа висока степен на потенциална опасност от комисия по чл. 138а, ал. 3 от ЗВ, съгласно чл. 141б, ал. 1 от същия закон.

От извършените проверки от контролните органи след 2016 г. е констатирано, че язовирната стена и съоръженията към нея са в изправно техническо състояние и отговарят на изискванията на чл. 50 от *Наредбата за условията и реда за осъществяване на техническата и безопасна експлоатация на язовирните стени и на съоръженията към тях и за осъществяване на контрол за техническото им състояние.*

В изготвения Анализ на техническото състояние на яз. „Хаджи Яне“, от ВОДОКАНАЛПРОЕКТ- гр. Бургас и приет от Експертен съвет (ЕС) на собственика на 24.06.2020г. е посочено, че „Язовирната стена е в добро техническо състояние и може да изпълнява предназначението си“. Заключение на ЕС: „Язовир „Хаджи Яне“, в землищата на с. Лозенец, община Царево, област Бургас, е в добро техническо състояние и може да се експлоатира без ограничение.

След падналия дъжд на 5 септември са направени редица проверки и предписания от ДАМТН. Констатирано е, че язовирът е с отворен основен изпускател и прелива през короната на язовирната стена с приливна височина около 10 см, и е започнал процес по обрушване на короната и въздушния откос. Изготвен е Анализ на техническото състояние на яз. „Хаджи Яне“ от инж. Евгени Братанов в качеството му на оператор на язовира, в изпълнение на дадено предписание в КП № 06-01-119/06.09.2023 г., на ГД НЯСС.

Анализът за техническото състояние на язовира е приет от Експертен съвет (ЕС) на собственика с Протокол от 14.09.2023 г., определя състоянието на язовирната стена

съгласно чл. 50 от Наредбата, като: „Предаварийно, завиряването на язовира да бъде на „кота мъртъв обем, предлага незабавно да бъде извършен аварийен ремонт“.

От проверките, извършени на 06, 07 и 08.09.2023 г., е установено, че водните нива на язовирите - яз. „На река Потурнашка“ и на яз. „Хаджи Яне“, са се понижили, облекчителните съоръжения работят, като язовирите са изиграли ретензионна функция, благодарение на която е понижен притокът към деретата и количеството на формираната се повърхностен отток към с. Лозенец.

В момента със Заповед № РД-16-1097/07.09.2022г. на министъра на икономиката и индустрията, е сформирана Междуведомствена работна група за изменение на Закона за водите и подзаконовата му нормативна уредба.

III. По отношение на пътна инфраструктура

Републиканска пътна мрежа:

1. Път II-99 „Бургас - Приморско - Царево-М. Търново“ в участъка от км 28+600 до км 44+200:

- Заливане на участъка преди моста на река Ропотамо и преди моста на р. Караагач попадащи в община Приморско.
- Свличане на скални маси в участъка между Аркутино и моста на р. Ропотамо попадащи в община Приморско.
- Аварирал мост на път II-99 „Бургас — Созопол —Царево“ при км 44+200 - мост над р. Караагач

Мостовото съоръжение прилежащо на път II-99 при км 44+200 при река „Караагач“ с 4 отвора /13,30; 33,00; 33,30; 13,30/ с обща дължина 92,60м. Двата крайни отвора са конзоли.

В резултат на създалата се ситуация, устой от северната страна е в аварийно състояние. Насипът под преходната плоча е изнесен на около 3.00 м от дължината ѝ, измерена от източната страна. Има слягане на преходната плоча от източната страна, която при тротоара е измерена 3 см. От западна страна не се наблюдава слягане на преходната плоча. Проводите /водопровод, канализация и др./, които преминават по съоръжението са прекъснати.

2. Път II-99 „Бургас - Приморско - Царево-М. Търново“ в участъка от км 49+750 до км 91+000

- изровени и разрушени пътни банкети;
- свличане на земни и скални маси
- запълнени земни и облицовани окопи

- деформации на асфалтовата настилка
- компрометирани отводнителни съоръжения - запушен вток и отток на водостоците, свлечени откоси, разрушения по водостоците
- **Аварирал мост над дере при км 59+208 след с. Изгрев, община Царево**

Мостовото съоръжение е с един отвор х 6,40м, с обща дължина 7,00м.

Устоите са от каменна зидария, като левият край на фундамента на устоя в посока Малко Търново е подробен, вследствие на което лявото крило на устоя е наклонено. В стената на устоя са се образували две пукнатини. Стоманобетонните П-елементи са напълно компрометирани с обрушено бетонно сечение и силно корозирала армировка. В зоната на преходните плочи се наблюдават пропадания. По пътното платно има коловози, надлъжни и напречни пукнатини. Деформирани са парапетите и липсва ограничителна система на пътя.

Накланянето на крилото, измерено между горния му край и асфалтовата настилка е 13 см, като спрямо 06.09.2023г. накланянето се е увеличило с 5 см, което е индикация за продължаващи разрушителни процеси.

3. Път III-9901 „Царево-Варвара-Ахтопол-Синеморец-Резово“ от км 0+000 до км 30+238

- изровени и разрушени пътни банкети;
- свличане на земни и скални маси;
- деформации на асфалтовата настилка;
- компрометирани отводнителните съоръжения - запушен вток и отток на водостоците, свлечени откоси, разрушения по водостоците;
- **Аварирал мост при км 1+653 в община Царево**

Разрушен мост на път III-9901 „Царево-Варвара-Ахтопол-Синеморец-Резово“ при км 1+653 над дере е с 2 отвора по 13,65м., обща дължина 29,00м. Напречния габарит на съоръжението е платно за движение - 9,00м. и 2бр. тротоарни конзоли по 0,85 м.

След направения оглед на авариралото съоръжение се констатира подравяне и потъване на фундамента на стълба, вследствие на което се пречупва връхната конструкция на съоръжението. Съоръжението е негодно и не подлежи на възстановяване, но от друга страна непредприемането на спешни действия откъсва населените места – гр. Ахтопол, с. Варвара, гр. Синеморец и с. Резово от достъп до републиканската пътна мрежа. Това води до невъзможност за осигуряване на нормално функциониране на общините и пряко застрашава живота на всички хора поради липсата на достъп до медицински услуги и регулярно достъпно зареждане на храни и стоки от първа необходимост."

Общинска пътна мрежа:

4. Мостово съоръжение намиращо се в м. „Куклица“, по пътя за село Фазаново.

Силно компрометирано. На това съоръжение е изградена мониторингова станция на МОСВ, която вече не съществува. Мостът е на рекичка, която в долното течение се превръща в река Караагач.

5. Мост в кв. „Мандрата“, който се намира зад магазина на „Лидл“.

Географски координати на съоръжение: 42°09'54.2"N 27°50'43.2"E

Констатации от оглед на място:

- Устоите са подровени и са частично във въздуха
- Средният устой е отнесен от едната страна

Необходимите мерки за възстановяване на нормално експлоатационно състояние и безопасно преминаване на моторни превозни средства в участъка са:

- Корекция и почистване на дерето и изготвяне на хидроложки доклад и хидравличен модел
- Съоръжението не подлежи на ремонт и възстановяване
- Необходимо е изграждане на ново съоръжение
- Новото съоръжение трябва да се ушири и да е изградено съгласно техническите спецификации и нормативните изисквания
- Възстановяване на пътя в обхвата на съоръжението

6. Мост „Белия бряг“, който се ползва като основен достъп до кв. „Василико“.

Географски координати на съоръжение: 42°09'57.8"N 27°50'60.0"E

Този мост е главна връзка и през него минават много комуникации.

Вследствие от проливните дъждове устоите са компрометирани:

- Връхната конструкция е разрушена и съоръжението не подлежи на възстановяване
- Устоите са каменни без армировка
- Дъното на дерето не е почиствено

Необходимите мерки за възстановяване на нормално експлоатационно състояние и безопасно преминаване на моторни превозни средства в участъка са:

- Корекция и почистване на дерето и изготвяне на хидроложки доклад и хидравличен модел
- Съоръжението не подлежи на ремонт и възстановяване
- Необходимо е изграждане на ново съоръжение

- Новото съоръжение трябва да се ушири и да е изградено съгласно техническите спецификации и нормативните изисквания
- Възстановяване на пътя в обхвата на съоръжението

7. **Мост до крайбрежна алея**

Географски координати на съоръжение: 42°10'03.7"N 27°51'05.8"E

Напълно отнесено съоръжение при устието на река Черна в Черно море, което трябва да бъде изградено, тъй като това освен че е пешеходната линия с кв. „Василико“, това е всъщност и паралелният път който може да се ползва и като алтернатива за кв. „Василико“ за леки автомобили. Това е основно трасе което трябва да бъде възстановено.

Констатации от оглед на място:

- Разрушена е връхната конструкция
- Устоите са в добро състояние
- Съоръжението не подлежи на ремонтни дейности

Необходимите мерки за възстановяване на нормално експлоатационно състояние и безопасно преминаване на моторни превозни средства в участъка са:

- Изготвяне на хидроложки доклад и хидравличен модел
- Необходимо е изграждането на ново съоръжение
- Новото съоръжение трябва да се ушири и да отговаря на техническите спецификации и нормативните изисквания
- Възстановяване на алеята в обхвата на съоръжението

8. **Мостово съоръжение в с. Варвара** - намира се в близост до църквата на Варвара. Там трябва да бъдат направени възстановителни действия. Тъй като той не е напълно разрушен.

9. **Мостът на някогашният къмпинг „Нестинарка“**. Той пропадна в частта на извънмостовото съоръжение на река „Лисовска“. В момента се използва, проходим е, но следва да бъде обследван и допълнително доизградена тази допълнителна преходна плоча за да няма заплахата при бъдещи събития.

Участък в общински път BGS1280 „Царево-Лозенец“

10. **Мостово съоръжение при общински път BGS1280 приблизителен км 5+212 с L=5m**

Географски координати на съоръжение: 42°10'32.1"N 27°50'24.1"E

Констатации от направен оглед на място:

- Мостът е тесен и няма достатъчен габарит- 4.50м ширина на настилката; няма тротоари;

- Дерето е обрасло с дървета и храсти;
- Каменни устои в добро състояние;
- Връхната конструкция е в лошо състояние.

Необходимите мерки за възстановяване на нормално експлоатационно състояние и безопасно преминаване на моторни превозни средства в участъка са:

- Уширяване на съоръжението заедно с велоалеята;
- Да се предприемат мерки за улавяне на повърхностните води;
- Корекция и почистване на дерето и изготвяне на хидроложки доклад и хидравличен модел;
- Възстановяване на пътя в обхвата на съоръжението.

11. Тръбен водосток 2ф200 при приблизителен км 4+463

Географски координати на съоръжение: 42°10'51.9"N 27°50'12.6"E

Констатации от оглед на място:

- Тръбен водосток;
- Размерът на тръбата е 2ф200;
- Казанче от страна вток и челна стена от страна отток.

Необходимите мерки за възстановяване на нормално експлоатационно състояние и безопасно преминаване на моторни превозни средства в участъка са:

- Трябва да се възстанови отводняването на целия път;
- Водопропускливостта на съоръжението е твърде малка;
- Водостокът трябва да се ушири с тръба поне $\varnothing 600$ като това ще изисква разрушаване на около 5м от велоалеята от фуга до фуга и повдигане на нивелетата на пътя, за да се увеличи пропускливостта;
- Изграждане на дъждоприемна шахта между ръба на настилката и велоалеята с цел улавяне и отвеждане на повърхностните води във водостока.

12. Мостово съоръжение при приблизителен км 3+897 с L=6m

Географски координати на съоръжение: 42°11'03.9"N 27°49'58.1"E

Констатации от оглед на място:

- Каменните устои са в добро състояние
- Светъл отвор L=6m
- Няма наклон на дерето (водата седи)

Необходимите мерки за възстановяване на нормално експлоатационно състояние и безопасно преминаване на моторни превозни средства в участъка са:

- Уширяване на съоръжението и наддигане нивото на пътя

- Да се предприемат мерки за улавяне на повърхностните води
- Корекция и почистване на дерето и изготвяне на хидроложки доклад и хидравличен модел

13. Плочест водосток при приблизителен км 2+860 с L=1m

Географски координати на съоръжение: 42°11'29.4"N 27°49'30.2"E

Констатации от оглед на място:

- Плочест водосток L=1m
- Намален капацитет на дерето поради насляване на земни и скални маси

Необходимите мерки за възстановяване на нормално експлоатационно състояние и безопасно преминаване на моторни превозни средства в участъка са:

- Да се предприемат мерки за улавяне на повърхностните води
- Корекция и почистване на дерето и изготвяне на хидроложки доклад и хидравличен модел
- Реконструкция на съществуващите инженерни мрежи, които възпрепятстват нормалното оттичане на водните количества

14. Мостово съоръжение при приблизителен км 1+780 с L=10.50m

Географски координати на съоръжение: 42°11'56.1"N 27°49'01.6"E

Констатации от оглед на място:

- Намален капацитет на дерето поради насляване на земни маси
- Тесен габарит на съоръжението

Необходимите мерки за възстановяване на нормално експлоатационно състояние и безопасно преминаване на моторни превозни средства в участъка са:

- Уширяване на съоръжението
- Да се предприемат мерки за улавяне на повърхностните води
- Корекция и почистване на дерето от страна вток и изготвяне на хидроложки доклад и хидравличен модел

15. Плочест водосток при приблизителен км 0+724 с L=1m

Географски координати на съоръжение: 42°12'22.8"N 27°48'33.5"E

Констатации от оглед на място:

- Плочест водосток с дължина L=1.0m и височина H=1.5m
- Намален капацитет на дерето поради насляване на земни и скални маси
- Намален капацитет поради изградените инженерни мрежи от страна отток

Необходимите мерки за възстановяване на нормално експлоатационно състояние и безопасно преминаване на моторни превозни средства в участъка са:

- Уширяване на съоръжението
- Да се предприемат мерки за улавяне на повърхностните води
- Корекция и почистване на дерето и изготвяне на хидроложки доклад и хидравличен модел

Участък от местен път BGS1286 „Лозенец- Караагач“

16. Плочест водосток при приблизителен км 3+700 с L=2m

Географски координати на съоръжение: 42°12'32.7"N 27°48'01.3"E

Констатации от оглед на място:

- Плочест водосток с дължина L=2.00m и височина H=0.70m
- Няма оформено корито

Необходимите мерки за възстановяване на нормално експлоатационно състояние и безопасно преминаване на моторни превозни средства в участъка са:

- Уширяване на съоръжението
- Да се предприемат мерки за улавяне на повърхностните води
- Корекция и почистване на дерето и изготвяне на хидроложки доклад и хидравличен модел

17. Плочест водосток при приблизителен км 3+500 с L=2m

Географски координати на съоръжение: 42°12'33.3"N 27°47'54.3"E

Констатации от оглед на място:

- Плочест водосток
- Намален капацитет на дерето поради наслояване на земни маси и съществуващи инженерни мрежи
- Снимки на съоръжението от огледа:

Необходимите мерки за възстановяване на нормално експлоатационно състояние и безопасно преминаване на моторни превозни средства в участъка са:

- Уширяване на съоръжението
- Да се предприемат мерки за улавяне на повърхностните води
- Корекция и почистване на дерето и изготвяне на хидроложки доклад и хидравличен модел
- Реконструкция на инженерните мрежи с цел да не се намалат пропускателната способност на съоръжението

IV. По отношение на незаконно строителство по коритата на реките и деретата, находящи се в засегнатата от наводненията територия на община Царево

Най-силно засегнатата територия е по протежението и устието на река „Черна“, „Изгревско“ дере и дере без име, вливащо се при с.о. „Арапя“. За тях не са определени заливаеми зони /ивици/ от речни наводнения по смисъла на Закона за водите.

1. Строежи по протежението на река „Черна“.

Река „Черна“ преминава през гр. Царево и се влива в Черно море, която не преминава през други населени места.

В участъка на реката преди гр. Царево, не се установиха изградени строежи, в близост до коритото на реката.

В гр. Царево по двата бряга на реката има ситуирани имоти. Там са разположени три от компрометираните от наводнението мостове, а именно: на ул. „Стефан Караджа“, на ул. „Нестинарка“ и на крайбрежната алея. В непосредствена близост до коритото на реката, от южна страна в ПИ №№ 48619.505.28, 48619.505.27, 48619.505.26, 48619.505.21, 48619.505.20, 48619.505.7, 48619.505.5, са изградени жилищни сгради, ниско застрояване.

От северната страна на коритото в ПИ №№ 48619.504.100, 48619.504.101, 48619.504.48, 48619.504.47, 48619.504.64, 48619.504.13 също са изградени жилищни, обслужващи сгради и складове, ниско застрояване. В ПИ № 48619.504.101 е изграден магазин „Лидл“, въведен в експлоатация с РП№ СТ-05-838/08.07.2019г., издадено от началника на ДНСК.

За изграденият строеж в ПИ №48619.505.21 не са представени строителни книжа.

2. Строежи по протежението на „Изгревско“ дере.

„Изгревско“ дере преминава южно от кв. Василико на гр. Царево и се влива в Черно море при местност „Нестинарка“. Конкретното дере не преминава през други населени места. „Изгревско“ дере е с най-голям водосборен басейн.

В участъка на дерето, преди гр. Царево, не се установиха изградени строежи в близост до коритото му. Там е разположен компрометиран от наводнението мост на път III-9901–Царево - Резово при км. 1+653. В непосредствена близост до устието на дерето, от южната страна в ПИ № 48619.63.20.1 е разположен хотел „Премиера Бийч Резиданс“. Същият е въведен в експлоатация с РП № ДК-07-318/04.08.2009г., издадено от началника на ДНСК. В ПИ № 48619.63.58 има изградена канално-помпена станция /КПС/ за която има издадено разрешение за строеж, но няма въвеждане в експлоатация. На северния бряг на устието в ПИ № 48619.505.870 са изградени вилни сгради, въведени в експлоатация от община Царево през 2022г.

3. Строежи по протежението на дере без име, вливащо се при селищно образувание „Арапя“.

Дерето преминава южно от с.о. „Арапя“ и се влива в Черно море, което не преминава през други населени места. Дерето е със среден по големина водосборен басейн.

В участъка на дерето, преди с.о. „Арапя“, не се установиха изградени строежи в близост до коритото му.

В с.о. „Арапя“ по двата бряга на дерето има ситуирани имоти. В тях са разположени предимно бунгала и каравани. При проверката се установи, че над дерето е изпълнена стоманобетонова плоча за пешеходно преминаване от единия бряг до другия. За строежа не се представиха строителни книжа. На десния бряг е изградена полумасивна постройка, с предназначение: санитарен възел и баня. Не се представиха строителни книжа.

На северния бряг в ПИ № 48619.6.563 към законноизградена сграда е монтиран масивен навес, част от който в момента попада над коритото на дерето. За строежа не са представени строителни книжа.

4. Строежи по протежението на река Попска.

Река Попска е с малък водосборен басейн и преминава северно от гр. Царево и се влива в Черно море, южно при „Попския плаж“. Не преминава през населени места.

В близост до коритото на реката не се установиха изградени строежи.

V. По отношение на спазване на Закона за туризма и информация за незаконно поставени обекти

1. Теренът на двата бряга на поземлен имот с идентификатор 48619.6.10 по КК на гр. Царево е с НТП дере - земеделска територия, представляваща естествената граница между две местности в землището на гр. Царево.

От двете страни на дерето са местностите „Арапя“ и „Дядо Ильова бахча“. При огледа се установи наличието на следните преместваеми обекти в засегнатата територия, представляващи:

- дървено бунгало между дерето и ПИ №48619.9.9528;
- две каравани и дървена постройка между тях, поставени зад плажната ивица;
- постройка от PVC дограма и постройка от ламарина между дерето и ПИ № 48619.9.579;
- пет каравани между дерето и ПИ №48619.6.586;
- един контейнер, поставен върху бетонови бордюри между дерето и ПИ №№ 48619.6.608, 48619.6.554.

2. Град Царево, р. Черна в участъка от мост над главен път Царево-Ахтопол до вливането в Черно море и ПИ №48619.504.1

В имота са установени дървен навес с метална конструкция и автомивка, състояща се от две места-представляваща дървена конструкция, покрита с водоустойчива материя. Установени са един контейнер и метален фургон. На лицата, присъствали на място при извършване на проверката са дадени указания за премахване на установените обекти в едномесечен срок.

3. На територията на Община Царево са регистрирани следните къмпинги, при спазване на изискванията за къмпинг, съгласно Закона за туризма:

- къмпинг „Юг“, м-ст „Караагач“, з-ще с. Лозенец;
- к-г „Гардения“, м. „Караагач“, з-ще с. Лозенец;
- к-г „Оазис“ м. „Диньов гьол“, з-ще гр. Царево;
- к-г „Бриз“, м. „Дядо Ильова бахча“, з-ще гр. Царево.

4. Установени са и места за настаняване, обособени като къмпинг и развиващи туристическа дейност без необходимите документи за това:

- м. „Караагач“, землището на с. Лозенец, на чиято територия е обособен къмпинг „Якото място“ и обхваща територията на ПИ №№ 44094.2.925, 44094.2.679, 44094.2.681, 44094.2.680, 44094.2.910, 44094.2.810, 44094.2.676, 44094.2.578, 44094.2.911. В изпълнение на правомощията си по ЗУТ, Община Царево е стартирала процедури за премахване на обектите в посочените поземлени имоти по реда на чл. 57а от ЗУТ.

Към момента процедурите са на различен етап - изпратени уведомления по реда на АПК, стартирани процедури по принудително премахване и издадени заповеди за премахване, които се обжалват в съда.

-ПИ №48619.64.37 по КК на гр. Царево, м. „Нестинарка - установени са 10 бр. бунгала и 2 бр. санитарни възли. Издадена е заповед за премахване и е стартирана процедура по принудително премахване и към момента се изготвя КСС.

VI. По отношение на проводимостта на речните легла

В периода 2018-2023 г. от Басейнова дирекция „Черноморски район“ на територията на Община Царево са извършени общо 128 проверки на 28 бр. участъка от речни легла в и извън урбанизираните територии, от които:

13 бр. речни легла през регулационните граници на населените места - Установена нарушена проводимост на 4 бр.

15 бр. речни легла извън регулационните граници на населените места. Установена нарушена проводимост на 11 бр.

За речните участъци на територия на общ. Царево, които са засегнати от наводнението на 05.09.23 г., Басейнова дирекция „Черноморски район“ за периода от 2018 г. до 05.09.2023 г. е извършила проверки относно осигурена проводимост, както следва:

1. Участъци в урбанизирана територия с предписания за осигуряване на нормална проводимост:

- река Черна, преминаваща през урбанизираната територия на гр. Царево, общ. Царево, обл. Бургас - дадени са предписания за осигуряване на проводимост през 2021 г. и 2023 г. при извършен последващ контрол се констатира нормална проводимост
- Дере, преминаващо през урбанизираната територия на с. Кости, общ. Царево, обл. Бургас от БДЧР, при извършена контролна проверка на 15.02.2023 г. е констатирана нарушена проводимост и дадено предписание. Извършен последващ контрол, установена нормална проводимост на 25.04.2023 г.
- Дере, вливащо се в Черно море - рибарско селище с. Варвара - дадено предписание за осигуряване на проводимост, при извършен последващ контрол, проводимостта е нормална.
- Дере Коросята, в регулацията на гр. Ахтопол, граничещо с местност "Коросята", вливащо се в Черно море - издадено е предписание при проверката. Предписанието е изпълнено с КП № 800Б/ 09.11.2021 г.

2. Участъци в урбанизирана територия без предписания, с установена при проверките нормална проводимост:

- Дере „Хаджи Яне“, вливащо се в Черно море - от БДЧР за извършвани превантивни проверки съставени КП № 269Б/ 18.04.2017 г.; КП № 266Б/23.04.2019 г. - нормална проводимост.
- Дере заустващо се в Черно море - плаж „Арапя“ - проверявано по заповед на кмета на общ. Царево 2017 г. Констатирана нормална проводимост.
- Дере, вливащо се в Черно море в района на плаж „Нестинарка“ - КП № 266Б/ 23.04.2019 г.; КП № 1039Б/29.11.2019 г. - с нормална проводимост.
- Река Потурнашка, при мост на път Царево - Лозенец - участъкът е проверяван 2017 г., 2019 г. - констатирана е нормална проводимост.

3. Участъци извън урбанизираната територия на общ. Царево - всички участъци са с предписания:

- Участък от Лисово дере (некоригиран), от мост на пътя II - 99, западно от Царево - през 2022 г. при извършена проверка се констатира частично изпълнение на даденото

предписание и дадено ново предписание в КП № Б-981/ 29.11.2022 г., със срок 01.08.2023 г. Областна администрация искат поредно удължение на предписанието с писмо вх. № 05-01-202/ 20.07.2023 г., поради неосигурено финансиране.

- Участък от р. Велека (некоригиран), от мост в западния край на с. Кости. - предписанието е дадено в КП № 794Б/ 16.10.2015 г., като предписанието е многократно удължавано през годините. От БДЧР е съставен АУАН на 15.12.2022 г. за неизпълнено предписание. Дадено е ново предписание със срок на изпълнение до 01.08.2023 г. Областна администрация не са предприели действия по осигуряване на проводимост, искат удължаване на предписанието с писмо вх. № 05-01-202/ 20.07.2023 г. поради неосигурено финансиране.

- Река Потурнашка - некоригиран, извън регулация - участък до к-г „Оазис”, община Царево - дадено предписание в КП № 961Б/ 24.10.2016 г. предписанието е многократно удължавано през годините. Последно удължаване на предписанието е с писмо на БДЧР с изх. № 05-01-179/А1/ 15.11.2022 г. с последен срок на изпълнение до 01.08.2023 г. Областна администрация искат поредно удължаване на предписанието с писмо вх. № 05-01-202/ 20.07.2023 г. предвид неосигурено финансиране.

- Дере Коросеята - извън регулация - участък под пътен възел Ахтопол - Царево - В КП № 960Б/ 24.10.2016 г. е направено предписание, чийто срок е многократно удължаван. Последно удължаване на предписанието е с писмо на БДЧР с изх. № 05-01-179/А1/ 15.11.2022г. с последен срок на изпълнение до 01.08.2023г. Областна администрация искат поредно удължаване на предписанието с писмо вх. № 05-01-202/ 20.07.2023г., поради неосигурено финансиране.

- Некоригиран участък от река Сухото дере (Падналите мостове - северен ръкав) извън урбанизираната територия на община Царево, землище на с. Варвара: В КП № 709Б/14.10.2016 г. е направено предписание, срокът многократно е удължаван. Последно удължаване на предписанието е с писмо на БДЧР с изх. № 05-01-179/А1/ 15.11.2022 г. с последен срок на изпълнение до 01.08.2023 г. Областна администрация искат поредно удължение на предписанието с писмо вх. № 05-01-202/ 20.07.2023 г., поради неосигурено финансиране.

- Некоригиран участък от река Сухото дере (Падналите мостове - южен ръкав) извън урбанизираната територия на община Царево, землище на с. Варвара: В КП № 708Б/14.10.2016 г. е направено предписание, срокът многократно е удължаван. Последно удължаване на предписанието е с писмо на БДЧР с изх. № 05-01-179/А1/ 15.11.2022 г. с последен срок на изпълнение до 01.08.2023 г. Областна администрация искат поредно удължение на предписанието с писмо вх. № 05-01-202/ 20.07.2023 г., поради неосигурено финансиране.

- Участък от р. Велека от мост южно от с. Бродилово - В КП № 773Б/ 11.10.2018 г. е направено предписание, срока многократно е удължаван. Последно удължаване на предписанието е с писмо на БДЧР с изх. № 05-01-179/А1/ 15.11.2022 г. с последен срок на

изпълнение до 01.08.2023 г. Областна администрация искат поредно удължение на предписанието с писмо вх. № 05-01-202/ 20.07.2023 г., поради неосигурено финансиране.

- Участък от р. Велека (некоригиран) под пътен възел - мост - северно от с. Синеморец. Добра проводимост - дадено предписание с писмо през 2017г., многократно удължаване а предписанието. При извършена проверка на участъка в КП Б-71/ 13.02 2023 г. е констатирана нормална проводимост. За участъка на Областна администрация Бургас има съставен АУАН на 23.02.2023 г. за неизпълнен ангажимент за уведомяване на компетентния орган при взривяването на устието на реката.

- Участък от р. Орешка, приток на р. Караагач, югоизточно от с. Фазаново - дадено предписание с КП № 71Б/ 21.02.2017 г. за осигуряване на проводимост. Последно удължаване на предписанието е с писмо на БДЧР с изх. № 05-01-179/А1/ 15.11 2022г. с последен срок на изпълнение до 01.08.2023 г. Областна администрация искат поредно удължение на предписанието с писмо вх. № 05-01-202/ 20.07.2023 г., поради неосигурено финансиране.

- Участък от р. Велека в землището на с. Кости - предписанието е дадено в КП № 129Б/ 28.03.2018 г. предписанието е многократно удължавано през годините. Последно удължаване на предписанието е с писмо на БДЧР с изх. № 05-01 -179/А1/ 15.11.2022 г. с последен срок на изпълнение до 01.08.2023 г. Областна администрация искат поредно удължение на предписанието с писмо вх. № 05-01-202/ 20.07.2023 г., поради неосигурено финансиране.

- Шахтов кладенец - ПС "Кости", находящ се в с. Кости, общ. Царево, за който от БДЧР е издадено разрешително № 200222/ 21.02.2005г. за питейно-битово водоснабдяване на с. Кости и с. Българи, общ. Царево, с титуляр „ВиК“ ЕАД и краен срок на действие до 02.02.2030 г. Разрешеното годишно водно количество по разрешително е до 47 304м³. Разрешителното се проверява. За 2018 г., 2019 г., 2021 г. и 2022 г. има съставени АУАН за надвишен лимит. СОЗ е учредена със заповед № 5/ 21.07.2015 г. на Директор БДЧР. Не е приета, от БДЧР е издадено предписание за приемане на СОЗ. „ВиК“ ЕАД уведомяват БДЧР, че общ. Царево е собственик на съоръжението и следва да се актуване на Пояс 1 около водоземното съоръжение. Шахтовият кладенец се намира на около 50м от р. Велека и е бил залят при водната стихия. По данни на водомайстора на с. Кости водоизточника се е намирал на около 4м под вода. Към момента на проверката шахтовият кладенец е отводнен, електрозахранването и помпите работят. Теренът около водоизточника е силно закален и трудно достъпен. От РЗИ са извършвани пробонабирания, към момента има поставена бележка на кметството, че водата не е годна за пиене.

След събитието на 05.09.2023 г. в периода до 15.09.2023 г. са извършени извънредни проверки на състоянието на водните обекти след бедствието в общ. Царево. Целта на проверките е да се оцени състоянието на водните обекти, да се провери за наличие на забентвания, струпвания на отпадъци и др. по течението на реките и деретата в общината, както и се провери за наличие на незаконни зауствания във водните обекти. Проверени са

двата общински язовира и състоянието на отводящите им канали. Проверено е състоянието на питеен водоизточник в землището на с. Кости, който се намира в най-ниската част от селото, залят от придошлите води на р. Велека.

В резултат на извършения превантивен контрол от 2018 г. до 05.09 2023 г., за всички установени участъци с нарушена проводимост са издадени предписания от директора на БДЧР. Извършеният последващ контрол от БДЧР е установил изпълнение на предписанията в урбанизираните територии и неизпълнение на 9 бр. предписания в извън урбанизираната територия на гр. Царево.

Повечето от участъците с настъпили щети в община Царево вследствие на наводнението на 05.09.2023 г. попадат в три определени и утвърдени РЗПРН с код: BG2_APSFR_BS_09 и наименование „Черно море-Приморско“; с код: BG2_APSFR_BS_10 и наименование „Черно море - Царево“ и с код: BG2_APSFR_BS_11 и наименование „Черно море - Ахтопол“.

Землището на с. Лозенец попада в РЗПРН с код: BG2_APSFR_BS_09 и наименование „Черно море-Приморско“, който се залива при моделирани сценарии с период на повторемост 100 и 1000 години.

Съгласно извършената в ПУРН интерпретация на риска, въз основа на интерпретиране на получената потенциална щета, район BG2_APSFR_BS_09 е определен в „средна“ степен на риск.

Предвидена мярка в Програмата от мерки (ПоМ) на ПУРН 2016 - 2021 г. за BG2_APSFR_BS_09 е:

- Мярка „Почистване на речни участъци и дерета за осигуряване преминаване на висока вълна“ за „Почистване на участъци от речните легла на р. Дяволска (участък с дължина 300 m около мост южно от гр. Приморско, на пътя II-99 Приморско-Царево), р. Потурнашка (200 m срещу течението от мост югоизточно от ваканционно селище „Оазис“, с. Лозенец) и р. Караагач (участък с дължина 400 m (200 m преди и след мост) на реката южно от гр. Приморско на пътя Приморско - Царево) при установяване на влошена проводимост (осигурена проводимост към есен 2015г.)“ с отговорен за изпълнение Областния управител.

Землището на гр. Царево попада в РЗПРН с код: BG2_APSFR_BS_10 и наименование „Черно море - Царево“, който се залива при моделирани сценарии с период на повторемост 20, 100 и 1000 години.

Съгласно извършената в ПУРН интерпретация на риска, въз основа на интерпретиране на получената потенциална щета, район BG2_APSFR_BS_10 е определен в „средна“ степен на риск.

Предвидена мярка в ПоМ на ПУРН 2016 - 2021 г. за BG2_APSFR_BS_10 е:

- Мярка „Почистване на речни участъци и дерета за осигуряване преминаване на висока вълна“ за „Почистване на участък от р. Лисово дере с дължина 550 m (100 m срещу течението и 450 ш по течението на реката) при мост на пътя П-99, северозападно от гр Царево“, с отговорен за изпълнение Областния управител.

Землището на с. Ахтопол попада в РЗПРН с код: BG2_APSFR_BS_11 и наименование „Черно море - Ахтопол“, който се залива при моделирани сценарии с период на повтораемост 20, 100 и 1000 години.

Съгласно извършената в ПУРН интерпретация на риска, въз основа на интерпретиране на получената потенциална щета, район BG2_APSFR_BS_11 е определен в „ниска“ степен на риск.

Няма предвидени мерки за РЗПРН с код: BG2_APSFR_BS_11 и наименование „Черно море - Ахтопол“.

Информация за изпълнение на мерките в горесцитираните две мерки за община Царево е подадена от Областна администрация Бургас с наш вх. №32-01-8/A376/07-09.2021г, с информация за нестартирала дейности по предвидените мерки.

На ниво район за басейново управление са заложили следните мерки:

- Провеждане на обучителна и информационна кампания по проблемите свързани с наводненията;
- Възстановяване на компрометирани диги;
- Разширяване на тесните места като мостове и др., които водят до подприщване на речния отток;
- Изграждане на нови корекции;
- Създаване на управляеми полдери и малки буферни басейни в заливни тераси на реките;
- Премахване на незаконни постройки, подприщващи съоръжения, огради, складиран материал и други, намиращи се в границите на речните легла или дерета.

VII. По отношение на горите

1. Водосбор с. Лозенец

Горските територии, които попадат във водосбора са с площ 134.7 ха, включваща 20 подотдела с общ дървесен запас 7190 м³ стояща дървесина. Държавните горски територии са на площ 114,8 ха с общ дървесен запас 5920 м³ стояща дървесина. За периода 2019-2023 г. е издадено 1 брой разрешително за сеч на площ 0,2 ха, 2 м³. Отсечената дървесина е

оставена като биотопна в сечището. Добитата дървесина представлява 0,02% от запаса на водосбора.

2. Водосбор къмпинг Оазис

Горските територии, които попадат във водосбора са с площ 539.9 ха, включваща 136 подотдела. Общия запас на насажденията е 51525 м³ стояща дървесина. Държавните горски територии са на площ 512.2 ха с общ дървесен запас 49260 м³ стояща дървесина. За периода 2019-2023 г. са издадени 4 брой разрешителни за сеч. Площта на сечищата в този водосбор е 24,5 ха. Предвидено е да се добият 1820 м³ стояща дървесина, като са добити 1487 м³ стояща дървесина, което е 82% от предвиденото. Добитата дървесина представлява 2,6% от запаса на водосбора.

3. Водосбор къмпинг Арапя

Горските територии, които попадат във водосбора са с площ 645.9 ха, включваща 138 подотдела. Общия запас на насажденията е 80810 м³ стояща дървесина. Държавните горски територии са на площ 564.0 ха с общ дървесен запас 72720 м³ стояща дървесина. За периода 2019-2023 г. са издадени 14 броя разрешителни за сеч. Площта на сечищата в този водосбор е 195,7 ха. Предвидено е да се добият 6960 м³ стояща дървесина, като са добити 5864 м³ стояща дървесина, което е 84,2% от предвиденото по ГСП. Добитата дървесина представлява 7,2% от запаса на водосбора.

4. Водосбор Царево - Северен плаж

Горските територии, които попадат във водосбора са с площ 81.5 ха, включваща 54 подотдела. Общия запас на насажденията е 9105 м³ стояща дървесина. Държавните горски територии са на площ 20.9 ха с общ дървесен запас 2550 м³ стояща дървесина. За периода 2019-2023 г. са издадени 4 броя разрешителни за сеч. Площта на сечищата в този водосбор е 6,6 ха. Предвидено е да се ползват 400 м³ стояща дървесина, като са добити 590 м³ стояща дървесина (147% спрямо предвиденото). Добитата дървесина представлява 6,5% от запаса на водосбора.

5. Водосбор гр. Царево

Горските територии, които попадат във водосбора са с площ 300.6 ха, включваща 82 подотдела. Общия запас на насажденията е 37745 м³ стояща дървесина. Държавните горски територии са на площ 280.9 ха с общ дървесен запас 34445 м³ стояща дървесина. За периода 2019-2023 г. са издадени 6 броя разрешителни за сеч. Площта на сечищата в този водосбор е 85.8 ха. Предвидено е да се добият 3510 м³ стояща дървесина, като са добити 2966 м³ стояща дървесина, което е 84,5% спрямо предвиденото. Добитата дървесина представлява 7,8% от запаса на водосбора.

6. Водосбор Къмпинг Нестинарка

Горските територии, които попадат във водосбора са с площ 2170 ха, включваща 398 подотдела. Общия запас на насажденията е 37745 м³ стояща дървесина. Държавните горски територии са на площ 2069.4 ха с общ дървесен запас 313200 м³ стояща дървесина. За периода 2019-2023 г. са издадени разрешителни за сеч в 52 подотдела. Площта на сечищата в този водосбор е 815.4 ха. Предвидено е да се добият 25950 м³ стояща дървесина, като са

добити 21387 м³ стояща дървесина, което е 82% спрямо предвиденото. Добитата дървесина представлява 6,5% от запаса на водосбора.

7. Водосбор Селски дол и Кости

Горските територии, които попадат във водосбора са с площ 438.7 ха, като от тях 273.1 ха са горски територии държавна собственост, 0,6 ха са частна собственост и 165 ха гори на МОСВ (резерват Силкосия). Общият запас на насажденията (без този на МОСВ) е 54830 м³ стоящ дървесина, в това число ДГТ 54770 м³. За периода 2019-2023 г. са издадени позволителни за сеч в 16 подотдела, като общата площ на сечищата в този водосбора е 146.7 ха, което е 53% от ГТ на водосбора. Предвидено е да се ползват 4345 м³ стояща дървесина, като са добити 5202 м³ стояща дървесина, което е 120% от предвиденото в ГСП. Добитата дървесина представлява 9,5% от запаса на водосбора.

От гореизложените данни и извършен анализ, няма причинно следствена връзка между извършените лесовъдски мероприятия в засегнатите водосбори и бедствието настъпило на 5 септември на територията на община Царево.

Показателно за коректно извършените горско стопански дейности на територията на двете горски стопанства Кости и Царево, за периода от последните 5 години е факта, че ДГС Кости е с международен сертификат FSC за устойчиво управление на горите от 2009 г. През последния извършен международен одит през 2022 г. не са констатирани несъответствия.

ДГС Царево е в групов сертификат FSC с още 8 стопанства. Първия сертификат е от 2017 г. През 2022 г. е извършен ресертификационен одит, не са открити несъответствия и е издаден нов сертификат!

Б. Анализ на причините за бедствието по Южното Черноморие

С цел установяване на причините за настъпилото бедствие по Южното Черноморие на 5 и 6 септември 2023 г. едновременно с уточняване на причинно следствената връзка между състоянието на инфраструктурата преди и след събитието, допълнително се изиска и анализира информация от НИМХ, както и се извърши геопространствена оценка на териториите, засегнати от наводненията в района на гр. Царево и къмпинг „Нестинарка“.

Предоставената информация за валежите в района от НИМХ включва пет броя автоматични дъждомерни станции, съответно в с. Зидарово, с. Кости, с Граматиково, с. Факия и с. Веселие. Предоставени са данни за 24 часовите валежи в гр. Ахтопол, гр. Малко Търново и редица по-отдалечени от района станции. От предоставената информация се вижда, че основните валежи са съсредоточени в най-южната част на района на южното черноморие и в близост до морския бряг (станции в с. Кости и с. Граматиково). В останалите 3 станции регистрираният валеж е значително по малко.

Съгласно възприетите методики за отчитане на 24 часовите валежи периодът е астрономически от 7:30 часа на съответния ден до 7:30 на следващия ден. Това е коректно

за валежи със сравнително малки или средни стойности, но за интензивни валежи със сравнително малка продължителност това може да доведе до изкривяване (заглаждане) на екстремно големите стойности. В конкретния случай началото на интензивни валеж е около 23:30 на 04.09.2023 г. и неговия край е около 15:00 часа на 05.09.2023 г. По този начин общата сума на валежа, който е с продължителност около 15.5 часа се разпределя в две денонощия, съответно 05 и 06.09.2023 г. Като пример в с. Кости, общата сума на валежа е 323.1 мм за около 16 часа, които се трансформират съответно в 207.2 мм на 05.09.2023 г. и 126.1мм на 06.09.2023 г.

Съгласно представените резултати от статистическия анализ на валежите изготвен от НИМХ (Приложение 2, таблица 2) се оказва, че регистрираният в гр. Ахтопол на 05.09.2023 г. 24 часов валеж от 137.9 мм е с вероятност близка до 5% (един път на 20 г.), в с.Кости 207.2 мм с вероятност около 0.5% (един път на 200 г.) и в с. Граматиково 155.3 мм с вероятност около 3% (един път на 33 години). Ако приемем най-неблагоприятния сценарий можем да направим заключението, че валежът в района на гр. Царево е с вероятност за превишение около 0.5% (един път на 200 г.). Ако обаче приемем за меродавен регистрирания е с . Кости валеж от 329.3 мм за 16.0 часа можем да оценим тази стойност като вероятност близка до 0.2% т.е. (един път на 500 г., или дори 0.1%).

Две от териториите, засегнати от бедствието на 05.09.2023г. - централните части на град Царево и районът на къмпинг „Нестинарка“ бяха детайлно обследвани чрез интегрирано използване на цифрова фотограметрия (базирана на безпилотна летателна система), въздушно лазерно сканиране и наземно лазерно сканиране.

Направените 3D модели на Царево подпомогнаха дейността на експертната комисия след наводненията.

Цифров модел, създаден в резултат на фотограметрично заснемане на Царево подпомогна за оценка на общото състояние на територията след наводнението в региона като нанесени щети, количествени параметри на пораженията и засегнатите територии.

Технологията LiDAR (Light Detection and Ranging) се прилага за наземно 3D лазерно сканиране. Подобно заснемане осигурява възможност да се установят причинно-следствените връзки между географската среда и водните количества преминали през територията.

И двата модела са достъпни за свободно ползване на сайта на МОСВ:

LIDAR

Царево

<https://cloud.rockrobotic.com/share/773bb303-090b-4be5-ad2b-6b72ad194798>

Нестинарка

<https://cloud.rockrobotic.com/share/1f9397ce-4aa6-4814-860a-6d6ca8f3963d>

Фотограметрия

Царево

<https://cloud.pix4d.com/dataset/1629099/map?shareToken=f6753205-ab70-40fc-9a4f-d78f90cabc12>

Данните от изследването ясно показват, че основните причини за възникването и развитието на внезапното наводнение е свързана с три основни групи фактори:

Значителни валежни количества: В периода 04 - 05 септември в района на Южното Черноморско крайбрежие, в обхвата на Странджа, се формира специфична метеорологична обстановка, която е пряко свързана с развиващия се по същото време средиземноморски циклон „Даниел“. В този времеви период циклонът е установен на около 5.5 км над Егейско море, с тенденция на бавно придвижване в направление юг-югоизток. Тази атмосферна обстановка допълнително се усложнява (благоприятни условия за подхранване на циклоналия вихър) от значително затоплените води на Черно море, както и от трансформационното влияние върху влажните въздушни маси на Странджанското крайбрежие и на самата Странджа планина. Вследствие на тази комбинация от генетични метеорологични фактори с географските особености на района, включващ територията на общините Царево и Малко Търново, в интервала между 21 часа на 04.09.2023 до късния следобед на 05.09.2023 (до около 16 часа), по данни на НИМХ се изваляват значителни количества валежи.

Спецификата на местния климат (под пряко средиземноморско климатично влияние) включва протичането на по-високи валежни количества в края на есента и зимния период. Данните от модела ERAST на Meteoblue може да се види в приложението към доклада и показва, че от 1979 г до настоящия период в района на град Царево са се случили 3 подобни събития със значими валежи от над 100 мм за седмица: през 1998, 2002 и 2008 г.

В резултат от интензивните и продължителни валежи (04-05.09.2023), в рамките на гр. Царево, както и в съседната курортна зона „Нестинарка“ се регистрира значителна приливна вълна, която причинява сериозни повреди на инфраструктурата, засяга значително по размер недвижимо и движимо имущество и различни по собственост и предназначение поземлени имоти.

Специфичната география на района: И двата водосбора се отличават със специфична география, които в комбинация с интензивния валеж, са причинили бедствието. Водосборът, формиран над централната част на град Царево е изключително малък - около 7 кв. км, с отличителна издължена форма в запад-източно направление и къси склонове, което пряко е спомогнало за бързото оттичане на повърхностния отток в ниските части и е довело до изключително бързото формиране на приливната вълна. Същата е имала характер на дебрисен поток, но без висок относителен дял на твърдите примеси, което личи от сравнително ограничения брой отломки и от формирания наносен конус с приблизителна площ от около 3000 кв. м непосредствено след вливането в морето.

Анализът на данните показва, че максималното заливане е протекло в долния край на дерето, където приливната вълна значително е увеличила и широчината на своя фронт - до около 300 метра.

Непосредствено до разрушения мост (сграда на левия бряг на водното течение), беше установена котата, до която е достигнала височината на заливане - 7.87 метра. На базата на тази информация, и на основата на създадения вследствие на въздушно-лазерното сканиране цифров модел на терена, беше създаден цифров модел на обхвата на заливането, чиято максимална дълбочина при разрушеният мост е достигала 4.79 метра.

В следствие на бедствието е променена и морфологията на речното легло, за което съдим по наложените модели - от заснемането, извършено за целите на създаването на картите на заплахата и риска от наводнение през 2020, и от модела от сегашното заснемане. Фиг.3 (от приложения доклад) визуализира промяната на напречния профил, непосредствено след моста при търговски обект „Лидъл“.

В района на къмпинг „Нестинарка“, приливната вълна е протекла с различен характер, под модифициращото влияние на характеристиките на релефа (южно от главния път). Тук приливната вълна е била с ширина на фронта над 520 метра, но със значително по-ниска скорост на течението вследствие широките заливни тераси в долното течение на Лисево дере.

Водосборът на Лисево дере може да се види в приложението към доклада, в чиито предели се е случило заливането и е със значително по-голяма площ – около 26.7 кв. км.

Данните от щетите дават основание да се твърди, че основната причина за бедствието и тук са интензивните валежи. Така например, налице са значителни повреди на моста след с. Изгрев, който е в горната и най-тясна част на водосбора – вълната е имала значителна сила и в тази част, сериозно повреждайки съоръжението на около 3 м от основата.

Антропогенен фактор: Данните от изследването показват, че човешкият фактор също има съществен принос в случилото се бедствие – в двата водосбора, обект на анализ, това се свързва с разположението и характера на мостовите съоръжения. В дерето, в централната част, при търговски обект „Лидъл“ основната „ударна вълна“ на оттичащите се води е поета от мостовото съоръжение. То е изиграло ролята на бент за дебрисните отломки, след който приливната вълна е разширила своя челен фронт до 300 метра ширина.

Получените данни ни дават основание да допуснем, че втория мост, в долния край на дерето, който е разрушен вследствие на вълната, е неправилно оразмерен и разположен спрямо геометрията на речното легло и прилежащата му топографска повърхност.

При къмпинг „Нестинарка“, основният удар на вълната е посрещнат от моста на главния път Царево-Ахтопол, чиито отвор е широк 30 метра, а непосредствено преди него, по посока на течението, напречният профил на речното легло със заливните тераси показва ширина

от 170 метра, което е довело до натрупване на много големи водни количества, под чиито напор фатално е повредено мостовото съоръжение.

Констатираните котли и прозорци при сравняването на сателитни снимки 2013/2023 г., са в резултат на проведените възобновителни сечи. Те са отворени в местата с достатъчно количество укрепнал подраст – млада гора. Което на сателитните снимки с такава резолюция не се вижда и за неспециалистите това е обезлесяване, което на практика въобще не е така. В Странджа и във въпросните водосбори, точно обратното лесистостта се увеличава и сателитните изображения доказват това.

Заклучение:

1. Причините, предизвикали бедствието, са свързани основно с формираната метеорологична обстановка на интензивни валежи, в комбинация с характерната география на района, която е предопределила посоката и скоростта на оттичане на водите.
2. Щетите от наводнението на 05.09.2023 г. са предизвикани от валеж с екстремен характер с обезпеченост около 0.5 до 0.2% (повторяемост 200 – 500 г).
3. Ако приемем, че формиращите се от валежа водни количества са със същата обезпеченост можем да заключим, че за повечето съоръжения са надвишени проектните водни количества.
4. Малките площи на водосборите в значителна степен са допринесли за формирането на големи по обем водни количества и бързото им оттичане до крайбрежните части (важен фактор тук е и непосредствената близост на основния за района ерозионен базис – Черно море).
5. Друга съществена причина е инфраструктурата в района – мостови съоръжения, които не са оразмерени за настоящите (и бъдещите – в динамичните условия на протичащи климатични промени) хидро-климатични условия.
6. Голямата концентрация на нерегламентирани постройки, каравани, фургони и др. на територията на Община Царево, в земеделски земи, общинска собственост, държавна собственост и горска територия, както и огромното количество дъжд е причина за пораженията в тези територии.
7. Горските територии са важен фактор, регулиращ повърхностния и подземния отток и безспорно влияе върху условията за формиране на наводнения. Анализът на данните от проведените теренни изследвания, дават основание да се твърди, че основна причина за бедствието от 05.09.2023 г. е съчетанието от интензивни валежи и налични проблеми на наземната инфраструктура.
8. В извън урбанизираните територии се установява причинно-следствена връзка между неизпълнение на издаваните от БДЧР в продължение над 5 години предписания на

Областна администрация-Бургас и тяхното изпълнение, поради неосигурено финансиране.

9. Предвид, че деретата в урбанизираните територии на общ. Царево са с осигурена проводимост преди 05.09.23г., може да се направи извода, че основната причина за настъпилото наводнение са интензивните валежи в района.

В. Предложения за коригиращи действия, включително предложения за изменения в нормативната уредба

1. Да се възложи на НИМХ преценка на максималните 24 часови валежи и тяхното редуциране за по-кратки периоди (продължителности), което може да се извърши чрез актуализиране на сегашната методика за изчисляване на максималните оразмерителни водни количества за малки и средни водосбори при липса на преки хидрометрични наблюдения. За всеки от районите следва да се изготвят IDF криви (връзка между интензивност продължителност на валежа и вероятност за надвишение).

2. Поради сравнително малката гъстота на опорната хидрометрична мрежа и сравнително голямата площ на водосборните области в нея, използването на метода на регионализацията за определяне на максималните водни количества при малки водосбори дава силно занижени резултати и в този случай е по-подходящо използването на метода „валеж-отток”.

3. Възстановяване на метеорологичната станция в гр. Царево и оборудване на всички станции в района с автоматични валежомери с минутен интервал на измерване съобразно изискванията на Световната метеорологична организация с цел регистриране на максималните интензивности за кратки периоди.

4. Осъвременяване на нормативните изисквания свързани с осигуряване на хидравлична проводимост при проектиране и строителство на мостовите съоръжения.

5. При възстановяване на съоръженията от техническата инфраструктура следва да се спазват съвременните нормативни изисквания.

6. При пресичане на речните течения от комуникации, тръбопроводи, същите да се полагат съгласно разпоредбите на Закона за водите.

7. Да не се допуска застрояване или временно настаняване (къмпингуване) в ниските части около реките с цел запазване на хидравличната проводимост и избягване на човешки жертви при внезапно прииждане на високи води по реките и деретата. Тук следва да се има предвид, че в някои случаи при силен вятър в морето се получава т.н. „ветрови нагон”, който предизвиква повишаване на морското ниво и подприщване на речното течение, което допълнително да застраши хората намиращи се в ниските части на брега.

8. Да се оцени размерът на високата вълна формирана в двата микроязовира на територията на община Царево и се предприемат мерки за привеждане на техните преливници и стени в състояние позволяващо безаварийното повеждане на високите вълни с достатъчен резерв, имайки предвид тяхната потенциална опасност за разположените под тях обекти.

9. Спешно обследване и детайлно картографиране на всички водосбори, оттичащи се в населените места и курортните зони на юг от Приморско, създаване на прецизни цифрови модели на долните течения. Обхватът следва да включва териториите непосредствено до и в населените места, като трябва да бъдат картирани и оценени всички проблемни участъци и идентифицирани рискови зони. Заснемането чрез прецизни технологии и инструменти следва да осигури актуална и детайлна информация за географията на тези територии, конфигурацията и разпределението на различните видове обекти, включително да определи места за почистване на речните корита и други мероприятия насочени към смекчаване на риска.

10. Създаване на цифрови модели на мостовите съоръжения, тяхното каталогизиране и техническа оценка на състоянието и пригодността им в съответствие с географските и климатични условия.

11. С цел извършване на строителни и монтажни работи за неотложни аварийно-спасителни дейности за предотвратяване нанасянето на значителни материални щети и недопускане застрашаване на живота и здравето на гражданите, ал.6 на чл.148 от Закона за устройство на територията /ЗУТ/ да придобие следната редакция:

(6) При бедствени и аварийни ситуации разрешения за строеж по изключение могат да се издават по частични работни проекти. Строителните книжа могат да се комплектуват и по време на изпълнението на неотложните аварийни и възстановителни работи или след изпълнението им и се предават на органа, компетентен да издаде разрешението за строеж. *При необходимост от извършване на строителни и монтажни работи, за неотложни аварийно-спасителни дейности за предотвратяване нанасянето на значителни материални щети и недопускане застрашаване на живота и здравето на гражданите, е допустимо работите да започнат и без издадено разрешение за строеж, като в хода на изпълнението се изработват необходимите технически/работни инвестиционни проекти и се издава разрешение за строеж.*

12. В чл. 46 от Закона за водите да се добави нова алинея (9) с текст: *В условие на обявено бедствено положение не се изисква издаване на разрешително по ал.1*

13. Да бъде приета наредба за регулиране на свободното (дивото) къмпингуване с ясно обособени зони за кемпиране и категорични забрани за останалите територии, като контрола по този вид къмпингуване да бъде изцяло в правомощията на МВР.

14. Да се извършват периодични обучения на обществеността за реакция при подаване на сигнали за бедствия.

15. Да се провеждат регулярни заседания на общинско ниво, включващи държавни и общински и други отговорни структури и органи, с цел набелязване на конкретни мерки и извършване на превантивни действия за недопускане или намаляване на степента от възникване на бедствия.
16. В общините да се организират и изградят изнесени центрове за управление и анализи по време на аварийни, бедствени и кризисни ситуации.
17. Изграждане на национална система за предупреждение за очаквани екстремни явления чрез изпращане на SMS в районите, където се очакват такива.
18. ДНСК и кмета на община Царево да предприемат действия по отношение на проверка на законността на постройки и строежи в заливаемите зони на реките и деретата и в случай на установена незаконност, да предприемат последващи Законови действия.
19. Създаване на работещ механизъм за финансиране на дейностите свързани с осигуряване проводимост на речните легла.